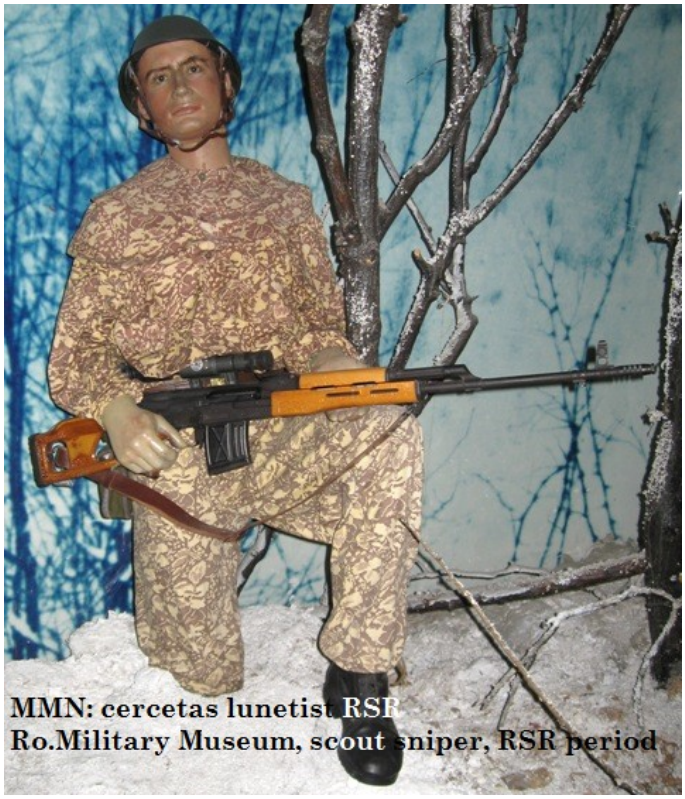
Pușca semiautomată 7,62mm cu lunetă UMC PSL model 1974 , de Baity Pera

Argument

Acronimul PSL rifle (pușcă), ocupă un volum mare din spatiul virtual www. Pentru cunoscători este cea mai importantă armă de foc căreia i se atribuie originea românească. Produsul se vinde singur sau, mai bine zis, posesorii sunt cei care îi fac reclama.
În ciuda răspândirii în multe zone de conflict dar și în colecții private, detaliile exacte din faza de proiect, cronologia dezvoltării și producției lipsesc, poate informațiile s-au dus cu dușii, în locul datelor s-au răspandit presupuneri. PSL se află în umbra unei arme importante, SVD-63 Dragunov, al cărei proiectant este binecunoscut, medaliat și mărturii detaliate despre realizările sale tehnice au fost publicate. Am putea spune că secretul ce inconjura în epocă armamentul românesc se datora faptului că în mare parte acesta a fost copie licențiată de armament sovietic dar și o marfă importantă de export a Republicii Socialiste România (RSR). Și alte state din blocul socialist au exportat, concurând URSS, arme de foc sovietice asimilate, modificate sau produse originale dar astăzi le sunt cunoscute constructorii și cronologia de la prototip la produs de serie mare. Încerc să aduc aici, din mai multe surse, detalii inedite ale PSL-ului, să prezint detalii istorice si sa elimin o parte din presupunerile nefondate. La final voi deplânge starea de fapt legată de această armă și perspectiva sumbră pentru fabricantul ei.

Arsenalul din Cugir

În frumoasa localitate Cugir (în engleză se aude Koo-gee-re) din județul Alba, la poalele munților Șureanu, s-au găsit urme de locuire din antichitatea veche. Dealul Cetății, numele dat de locuitori unuia din dealurile piemontane ce domină orașul, a găzduit o așezare fortificată dacică unde s-a prelucrat fier. Începând cu secolul XVIII se înființează la Cugir Fabrica de Fier ce se alimentează în special cu minereu de fier din minele munților Hunedoarei. Oțelăria evoluează odată cu inovațiile revoluției industriale livrând în imperiul Austro-Ungar și la export oțel turnat si laminat dar demarează și prelucrari mecanice fabricând scule de mână din oțel superior. În granițele întregite ale regatului român, din 1926 industria din Cugir se extinde cu o fabrică aparținand societății Copșa Mică – Cugir cu acționariat mixt stat-privat destinată producției de armament pentru înzestrarea armatei române. Inițial Vickers Armtrong și apoi Skoda participă cu mașini unelte, documentație și formare personal dar Ministerul de Război nu își onorează obligațiile și nu lansează comenzi de fabricație alegând să importe direct de la Skoda, una din nefastele implicații ale „afacerii Skoda”. În lipsa comenzilor și pe fondul crizei economice mondiale, în 1931 fabrica de arme concediază și păstrează doar o mică parte din personal pentru întreținere. O vizită regală în 1933 și colaborarea cu firma cehoslovacă Ceskoslovenska Zbrojowka Brno, ce preia din acțiuni,sunt urmate de comenzi importante începând cu 1935. Se fabrică cartușe și excelenta pușcă-mitralieră ZB vz.30 (vezi articolul anca.com.ro/pusca-mitraliera-vz-26-30-lehky-kulomet-vz-26-30-de-ioan-gaucan), se proiectează și fabrică din 1943 pistolul-mitralieră Orița 9mm.
Dupa război Întreprinderea Mecanică Cugir devine principalul centru de prototipare și fabricare al mașinilor-unelte al României. De la Cugirse transferă către noi uzine tehnologia pentru fabricațiea numeroase mașini de rectificat, frezat, danturat, ascuțit ș.a.. Având experiența prototipării și prelucrării de precizie cugirene, ingineri ajunși profesori universitari vor îmbogăți învățământul tehnologiei construcției de mașini (10).

Activitatea de fabricare armament continuă cu p.m. Oriţa până ce, sub coordonarea consilierilor sovietici, se începe asimilarea și producția gamei de armament ușor sovietic.
De la primele pistoale licență TT-33, pistoale-mitralieră PPȘ din 1952 și carabine Mosin M.44 din 1953 până la arme ulterioare mai complexe precum tunul de bord GȘ-23 s-a remarcat calitatea fabricației, armele automate funcționau precum îndrăgitele mașini de cusut din secția civilă Cugir.
Elaborarea unei arme proprii,pușca semiautomată cu luneta 7,62mm model 1974 a fost posibilă într-un moment când tehnologia și capacitatea de producție din uzină ajunseseră la maturitate după asimilarea licențelor gamei sistem Kalashnikov. Pentru a înțelege necesitatea apariției și destinația PSL-ului vom vorbi despre celebra armă a lui Evgheni Dragunov.

Până la SVD și epoca SVD-ului

Dragunov SVD-63, în rusă 7,62-мм СнайперскаяВинтовкаДрагунова (СВД) va primi un articol dedicat. Aici punctăm câteva aspecte relevante și subiectul rolului armei în doctrina militara sovietică.
Mai mult decât alte puteri militare ale lumii, expansionista Uniune Sovietică a dat importanță lunetiștilor în câmpul tactic și a pregătit încă de dinainte de al doilea război mondial școala tragerii de precizie, doctrina de luptă și armamentul lunetiștilor. Cei mai buni țintași dintre recruți sau tinerii cu pregătire premilitară primeau puști Mosin M91/30 selectate pentru precizie și modificate pentru montarea lunetelor model PE, copie Goertz. Înainte de război URSS a demarat înlocuirea din dotare a puștilorMosin Nagant, oferind un avans tactic important armatei sovietice cu noile arme semiautomate SVT-38/40 în același calibru, 7,62x54R. Mecanismul semiautomat determina o scădere inevitabilă a preciziei față de o armă cu repetiție ceea ce le dezavantaja ca arme de lunetist însă sovieticii au întrezărit avantajele. Exemplare selectate de SVT s-au cuplat cu lunete noi tip PU oferind posibilitatea de a trage foc cu foc rapid fără a pierde timpul după primul foc cu mânuirea închizătorul și păstrând poziția de sprijin în 3 puncte și deci de a readuce mai rapid pe direcție obiectivul lunetei. Se obținea o rată de foc sporită, deci șanse mari de a nimeri cu al doilea foc o țintă în mișcare sau angajarea rapida a mai multor ținte înainte de a fi detectat trăgătorul. În economia războiului SVT era mai scumpă de fabricat și pentru buna funcționare necesita mai multă întreținere astfel că, deși folosită intens,nu a înlocuit puștile și carabinele Mosin Nagant pentru infanteristul obișnuit și nici pentru lunetist, mai ales că atacul german preventiv Barbarossa a capturat bună măsură din dotarea cea mai modernă a URSS, deci multe SVT-uri au ajuns la trupele Axei.
În echipe de 2, alături de observator, lunetiștii echipați cu Mosin sau SVT cu lunetă au devenit indispensabili în razboiul de uzură slăbind inamicul prin angajarea ofițerilor, curierilor, cuiburilor de mitralieră etc. impunând restricții de mișcare și un climat de frică. Se deplasau și așteptau neștiuți, camuflați în decorul natural de taiga sau în decorul urban de la Stalingrad. Numărul lunetiștilorși calitatea școlarizării a crescut, fiind asigurată de instructori cu experiență precum Vasili Zaițev. Misiuni speciale se încredințau lunetiștilor de elităaparținând brigăzilor de lunetiști din rezervele Stavka (Statul Major), funcție de nevoile fronturilor Stavka a alocat chiar și un batalion lunetist. Însă pe lângă aceste unități independente, fiecare pluton sovietic a ajuns să aibă încadrată o echipa de 2 soldați cu puști cu lunetă ce a sprijinit cu foc la distanțăîn etapa a 2-a a războiului din est, în ofensivele până la cucerirea Berlinului.
După război, URSS nu slăbește ritmul dezvoltării armamentului individual și reformează la scară largă infanteria organizand-o în unități mecanizate îmbarcate în transportoare blindate din care ies pentru ocuparea pozițiilor de luptă folosindu-se de arme automate. Automatul Kalashnikov devine arma principală de luptă, o pușcă de asalt trăgând cartușul intermediar 7,62x39 ambele inspirate de arma de asaltgermană StG respectiv cartușul 7,92x33 Kurz,dar nu copiate! URSS impune organizarea și arma în țările satelit. Fabrique Nationale din Belgia se inspiră din același StG și începe proiectarea FN Fal, cea care va deveni cea mai raspândită armă modernă a țărilor din afara sferei comuniste. Varianta inițială ce folosea cartușul german Kurz intermediar este abandonată pentru cea în cartușul 7,62x51 stabilit standard NATO la insistențele americane. SUA adoptă M14 ca pușcă de luptă. Datorită cartușului greu, ce implica recul și dispersie prin urcare a gurii țevii, M14 si FN Fal, “battle rifles”, nu au putut fi folosite în mod practic la foc automat. Aceasta însemna că,până la cel mult 400m, sovieticii și sateliții trăgând cartușul 7,62x39 din AK-47 și pușca-mitralieră RPD aveau un volum de foc superior adversarului vestic la nivelul grupei. Totuși cartușul NATO se impunea hotărâtor la distanțe mai mari, acolo unde cartușul intermediar sovietic

devenea ineficace. Continua să fie nevoie de un cartuș mai mare pentru foc de suport.
Astfel longevivul cartuș 7,62x54R ce echipa mitraliere de companie SG-43 Goryunov și mai vechiul Maxim 1910/30, ambele grele cu afet, va fi păstrat pentru noua mitralieră de companie Kalashnikov PK, mult mai ușoară, ce le înlocuiește din 1961. Aceasta oferea necesarul foc automat supresiv și la distanța mare dar una deservea mai multe grupe din pluton.
Nevoia tragerii la distanță țintită prin arme individuale nu a dispărut așa cum au dovedit-o războaiele sateliților comuniști Coreea sau Indochina. Deși școlile dedicate pentru lunetiști și unitățile independente de lunetiști direct sub comanda Stavka fuseseră abandonate, în unități erau încă arme cu lunetă, majoritatea M91/30 PU. În războiul mecanizat URSS avea nevoie de o armă mai rapidă care, avansând odată cu plutonul, să neutralizezede la distanță mitraliori, vehicule ușoare sau rachetiștii anti-tanc/anti-TAB.
GRAU, departamentul artileriei, lansează în 1957 o competiție pentru proiectarea unei noi arme dedicate. Echipele lui Simonov, Konstantinovich și Dragunov se întrec cu prototipuri proprii inițial montate cu lunete PU, folosind facilitățile arsenalelor Tula și Izhevsk. Urmează un proces lung de testări și îmbunătățiri, la finalul căruia, în 1963, este adoptată arma lui Evgheni Dragunov.
Cu mare experiență în modificarea pentru precizie a puștilor Mosin sportive de biatlon, el însuși un tirist cu experiență, Dragunov reușește să creeze prima prima pușcă militară din lume cu lunetă, proiectată pentru acest scop, nu adaptarea la lunetă a unei arme preexistente.

Evgheni Dragunov cu SVD

În memorii proiectantul a relatat dificultățile majore întâmpinate, îndeplinirea unor cerințe contradictorii: păstrarea preciziei în ciuda sistemului de încărcare automată cu împrumut de gaze și mase în mișcare. Funcționarea sigură în condiții adverse cerea jocuri mai mari între piese, lucru ce afectau precizia, arma este una fiabilă în condiții de luptă. O greutate mai mare a armei și a țevii ar fi sporit precizia dar arma se cerea ușoară si SVD este deosebit de ușoară (cu luneta și încărcătorul plin 4,3kg). De asemenea deși instrument de precizie se cerea să fie rezistentă mecanic și iată că SVD Dragunov este armă de luptă corp la corp ce montează gama de baionete AK.
Conform broșurii oficiale, 4 lovituri trase din SVD la 100 m fără lunetă si apoi cu lunetă trebuiau să se înscrie într-un cerc de diametru 8cm – grupare maximă- și punctul mediu al loviturilor să se abată cu cel mult 3cm de punctul de control. Pentru puștile Mosin standard baremul era grupare de 15 cm si abatere de 5 cm, în schimb Mosinurile alese pentru lunetiști aveau acelasi barem la 100 m precum la SVD. Dacă cifrele nu sunt grozave pentru standardele actuale, acelea erau valori maxime de rejectare/ remediere. Trebuie adăugat că din caracteristica împrăștierii, M91/30 PU grupa practic la 100 m în 5cm (aprox 2MOA) folosind cartușul de război LPS md.1908 dar rezultate mai bune (1 MOA) obțin pasionații astăzi folosind muniție reîncărcată și aducând ajustări pieselor. Comparând tabelele

cu caracteristica împrăștierii gloanțelor la distanțe incrementale pentru M91/30 PU (tabelul se oprește la 800 m) și SVD-63 observăm o împrăștiere mai mare a SVD-ului față de Mosin între 10% și 15%, folosind cartușul obișnuit. Nu era rău deloc pentru o semiautomată!

URSS, conștientă de calitatea inconsistentă a cartușelor 7,62x54R obișnuite, a cercetat după război și a reușit în 1966 să producă un cartuș special denumit снайперский винтовочный патрон 7,62 СН, 7N1 în nomenclatorul GRAU, cu miezul de oțel precis centrat și toleranțe mai strânse de fabricație. Acesta a fost primul cartuș din lume specializat pentru armă cu lunetă, în speță SVD, ambalajul său se marca „snaiperskaya" și cartușul era alocat doar lunetiștilor. Trebuie spus ca Evgheni Dragunov, ce în paralel proiectase pușca sportivăCeV Zenit-2, sistem Mosin, se abătuse de la pasul ghinturilor de 240 mm tradițional pe arma militară, adoptând un pas de 320 mm. Cu glonțul special 7N1, SVD-63 ajunge să atingă 1,04 MOAhttp://bastion-karpenko.ru/sniper-rifle-svd/ . Ulterior în 1974, SVD-63 va fi adus la cei 240 mm ceea ce i-a scăzut precizia cu 20% (la 1,24MOA cu 7N1), înrăutățire acceptată de armata lucru ce poate părea paradoxal pentru o armăcare se dorea de precizie! Se stabilise că SVD-63 trebuia sa traga întreaga gamă de cartușe 7,62x54R incluzând gloanțe trasoare, incendiare și incendiare-perforante. Gloanțele acestea erau mai lungi decât glonțul simplu LPS Md.1908 și 7N1. Teoretic cât și prin testare a facut necesară revenirea la infășurarea(pasul) mai scurt (240 mm) pentru a imprima viteza de rotație (pentru stabilizare giroscopică) mai mare. Deci SVD-63 trebuia să înghită varietatea de cartușe cu care se alimenta PKM-ul, pentru sovietici era important diversificarea uzului SVD-ului chiar pierzând din precizia oferită de cartușul special. De altfel răspândirea glonțului 7N1 la unitățile obișnuite, din rațiuni logistice și economice era mică.

Dacă am discutat despre acuratețea intrinsecă a armei, felul țintirii de către tragator este și el important. Arma era destinată țintirii magnificate de lunetă și vom vorbi despre asta, însă se păstrau și aparatele mecanice. Inițial Evgheni Dragunov montase un înălțător mecanic tip dioptru, precum la precisele puști de biatlon, însă până la omologarea din 1963 s-a ajuns la un înălțător similar AK cu avantajele sale precum câmpul larg vizual și familiaritatea pentru utilizator. Cătarea are apărătoarea cuiului completă pentru protecție și anti-luciu precum la arme sportive și la SKS. Iar luneta PSO, a fost *un salt major înainte*: prima lunetă militară cu reticul iluminat, reticul inovativ multifuncțional, rapid demontabilă și montabilă în aceeași poziție precis repetabil, foarte robustă și ușoară cu corp din aliaj de magneziu etanș si umplut cu azot, lentile bune cu luminozitate mare și câmp vizual larg. Magnificația fixă 4x era potrivită destinației acestei arme universale permițând supravegherea orizontului și mutarea rapida de la un obiectiv la altul, de altfel o magnificație obișnuită pentru lunetele primelor 2 războaie mondiale.

Rezumăm: SVD-63 a venit ca un sistem de luptă format din armă, lunetă, muniție (ajungând la performanța de 1MOA), inovator în epocă, dar svelta și ușoara arma era folositoare și păstra jumătate din precizie și cu luneta demontată și cu orice muniție mai era pe banda de cartușe de la mitralieră, putând lupta și de aproape la o cadență de 30 lovituri / minut.

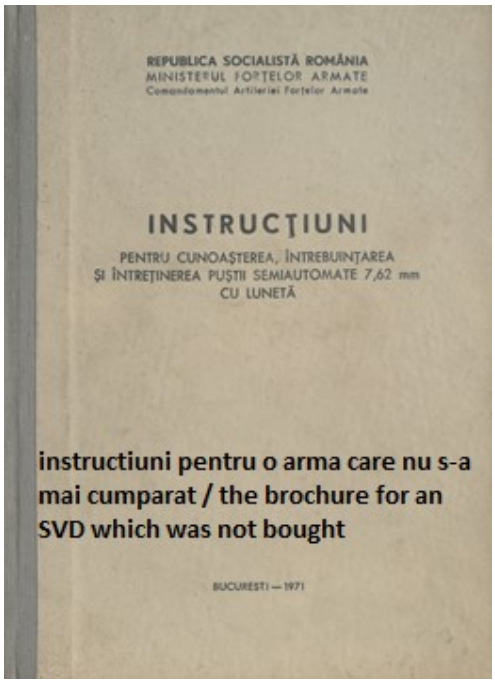
SVD în uz, armele cu lunetă ale războiului rece

Ca orice armă nouă sovietică, în primii ania intrat mai întâi în dotarea proprie în secret. Aceasta se dovedește prin faptul că o broșură în poloneză se tipărește în 1966 și în germană pentru RDG s-a tipărit abia în 1967, aniîn care a intrat probabil în dotarea armatelor acestor țări satelit. RDG a cumpărat aproape de 2000 bucăți, Polonia 1200, ambele echipând infanteria mecanizată la nivelul plutonului și unele unități speciale. Totuși nu este un număr prea mare, oare URSS cerea mult pentru un exemplar? Știm că URSS nu a mai acordat licența de fabricație SVD democrațiilor frățești ca în trecut cu alte arme. Sunt mituri cum că arma a fost produsă în alte țări satelite, doar Irakul lui Saddam a produs la fabrica Al-Qadissiy o serie mică nelicențiată de care vom mai aminti și China a copiat aproape la indigo cu Norinco NDM-86.
Datorită secretului și a faptului ca arma a fost trimisă mai târziu în conflicte precum frontul din Vietnam, Vestul nu a reacționat cu rapiditate. In arsenalele lumii existau totuși arme pentru lunetiști sau țintași transformate din mai vechi arme cu repetiție. Arme noi mai interesante au avut de exemplu Elveția cu Zfk-55 având luneta 3,5x22. Pușca lor de asalt Stgw.57, chiar și până să aibă posibilitatea montării lunetei, avea excelente calități balistice și elemente ce îi sporeau precizia precum înălțător dioptru și cătare iluminate cu tritiu și crăcană (bipod), potrivindu-se doctrinei lor montane de apărare. O semiautomată capabilă a fost franceza Mas 49/56 cu luneta APX L806 (o luneta 4x din 1956 montată pe șină laterală) ce va fi fost studiată de consilierii sovietici ce-i asistau pe vietnamezi în conflictul din Indochina?!
SUA este nevoită în războiul din Vietnam să se doteze cu noi arme cu lunetă și armata alege să modifice carabina semiautomata M14 colaborând cu unitatea speciala U. S. Army Marksmanship Training Unit. În 1969 obțin M21 ce va avea o lungă carieră.
Atunci când avansul sovietic este înțeles, armatele europene adaptează lunete pe ale lor “battle rifles” ex. FN-Fal cu luneta FN 4x sau britanică L1A1 cu luneta Suit Trilux L2A2.
Dar niciuna nu a cumulat toate calitățile SVD-ului, svelt și ușor.
USAMC infanteria marină , cu a lor M40 pe baza Remington 700 și austriecii cu Steyr Mannlicher SSG-69 (aici un articol dedicat https://iwoe.at/wp-content/uploads/2019/05/03-20.pdf) au decis să meargă înainte cu arme cu repetiție, prefigurând linia de dezvoltare ce a dus la puștile moderne cu lunetă cu repetiție și precizie ~0.5MOA.

Armata română și lunetiștii ; de la SVD la PSL

În armata română în ultimul război mondial a existat o carență la nivelul Armatei de Uscat în ceea ce privește lunetiștii deși în regulamentul din 1940 era menționat și un grenadier echipat cu pușcă cu lunetă. Citez:”fiind trăgători de elită, primesc și cele mai importante obiective pentru tragere, începând de la limita superioară a distanțelor mijlocii”. În primă măsură s-au folosit pusti M91/30 cu lunete PE sau PB capturate pentru care s-au realizat și instrucțiuni de reglaj. Industria Optică Română din București, fondată 1936, un fabricant excelent de optică de precizie a realizat luneta I.O.R. 4,5x28 și Cugirul a început adaptarea carabinelorZB vz.26, realizând aproape 2000 ansamble. Spre finele războiului alături de puști M91/30 și Kar98 cu luneta germane au fost echipe de lunetiști la fiecare batalion, 2 echipe fiecare cu câte o pușcă cu lunetă și un pistol-mitralieră la observator. Ansamble de ZB vz.26 cu noi lunete I.O.R. au continuat să se producă și după război.
Într-o perioadă de penurie, raționalizare și reprimări staliniste la scară largă din partea organelor de interne reformate dupa Ceka/NKDV, Republica Populară Română procedează și la o modernizare și mecanizare a armatei după modelul sovietic. Pe parcursul anilor ’50 și până în 1965 se dezvoltă acel complex militar-industrial care să asigure nevoile armatei în caz de război. Conducerea republicii începe să arate primele semne de consolidare a independenței în dauna ideii internaționaliste sovietice (manifest al P.M.R. de independență față de URSS în 1964 și

retragerea consilierilor sovietici), însă păstrează trăsături staliniste de represiune. După moartea suspectă a lui Gh. Gheorghiu-Dej, noul lider, Nicolae Ceaușescu, apare ca o speranță de deschidere în plan intern și internațional și continuă mai abitir relațiile cu schismaticii chinezi și iugoslavi, apoi în 1968 refuză să participe la invazia Cehoslovaciei, condamnand-o vehement. Ceausescu a luat măsuri de consolidare a apărării armate, numită "apărarea patriei de către întregul popor" cuprinzând o bună parte a populației: elevi de liceu P.T.A.P.-iști inarmați cu carabine și mitraliere de companie vechi, marea armată de recruți și muncitorii încadrați în Gărzi Patriotice. Armata este pusă în stare de alarmă, unități detașate lângă granițe, fiind indicii de pregătiri din partea vecinilor sovietici, maghiari, bulgari însă invazia R.S.R. nu s-a produs.
După 1968 este sporit ritmul dezvoltării industriei militare, apar uzine noi, ambiția volumului, a asimilării de noi tehnologii și diversificării producției este dublată de o ambiție de a exporta armament.
Circulă mitul că URSS nu a dorit să vândă SVD-63 către RSR, este posibil ca acest lucru să fie adevărat pentru anii tulburi de sfârșit de deceniu 7 dar nici cutezanța politicilor Bucureștiului nu depășeau anumite limite principiale precum apartenența la Tratatul de la Varșovia. În 1970 se negociază cu URSS cedarea unor noi licențe de tehnologie militară în corelare cu cota de importuri de armament sovietic dar și cu exportul în compensație al RSR către URSS (offset). Mai multe aici: https://www.rumaniamilitary.ro/nicolae-ceausescu-si-licentele-militare-sovietice

Este cert ca arma a fost ulterior oferită către RSR și dotarea cu SVD-63 a fost la un pas să se materializeze întrucât în **1971** Comandamentul Artileriei Fortelor Armate a tradus în română broșura standard SVD numită „Instrucțiuni pentru cunoașterea, întrebuințarea și întreținerea puștii semiautomate 7,62 cu luneta" adaptând și desenele din instrucțiunile de tragere la ținuta soldatului român!
Este evident ca urma introducerea în uz, poate s-au obținut și câteva exemplare de evaluare (nu vom afla, alt secret stupid)?! De ce nu s-a cumpărat arma precum în celelalte țări socialiste? Răspunsul ține cel mai probabil de ambitia de a produce cat mai mult intern, în acea vreme industria RSR demarase cu succes fabricarea transportoarelor amfibii blindate TAB 71 (BTR-60 îmbunătățit) și proiecta un tanc românesc. Decizia a venit probabil de sus, de la Nicolae Ceaușescu.

Elaborarea modelului 1974 PSL 7,62mm, construcție, proces de omologare

În lipsa altor informații, putem considera 1971 momentul de start al puștii semiautomate cu lunetă românească și Comandamentul Artileriei (direcția armamente a Statului Major) inițiatorul comenzii către Uzina Mecanică Cugir. Echipa de proiectare, nume ?!, a colaborat strâns cu atelierul de prototipuri condus de maistrul Sterca Niculae în realizarea modelului experimental și al prototipului.
Excelenta idee românească a fost să folosească cât mai mult din ceea ce era deja disponibil în uzină. UMC asimilase cu succes licența RPK-ului, sub numele pușca-mitralieră Md.1964, 7,62x39, ce avea o construcție mai robustă pentru foc automat susținut. Față de pistolul mitralieră md.63, țeava lungă și cutia mecanismelor / închizătorului mai rigidă îi sporeau precizia. La RPK/PM Md.64 semifabricatul cutiei se realiza prin ștanțare și ambutisare din tablă de 1,5mm față de 1mm la AKM-uri.
Ambutisarea necesita investiții mai mari inițiale, inclusiv în proiectare tehnologică și încercări succesive până la găsirea parametrilor corecți.Dar apoi costurile și timpii de fabricație în serie mare scădeau, pe lângă o masă mai mică. Știm că la armele Kalashnikov *realizarea cutiei prin ambutisare* a necesitat reproiectări succesive de la primul model AK-47 ambutisat (și nu doar pentru sovietici, de exemplu Arsenal din Bulgaria rămânând la cutia frezată de la Ak-47 tip 2, Zastava Iugoslavia mergând pentru siguranță cu tabla de 1,5 mm).

Pentru PSL a fost preluat subansamblul **cutieme canisme** de RPK (grosime tablă 1,5mm), modificat procedeul de ambutisare la partea anterioară pentru a încăpea în interior buceaua cutiei mecanismelor (o denumire pentru piesa camerei cartușului) de dimensiune mai mare decât la AKM/RPK (datorită dimensiunilor cartușului 7,62x54R față de 7,62x39). Cartușul mărit impune o decupare mai mare la orificiul încărcătorului. La partea din spate a cutiei se adaugă prin nituire o piesă frezată care prelungește, acoperă parțial și închide tabla cutiei.
Această extensie, numită **coada** cutiei mecanismelor, oferă cutiei mecanismelor lungimea suplimentară pentru a găzdui cartușul mai lung și portînchizătorul. Orificiile din cutie unde se fixează axul trăgaciului și agățătorului, autodeclanșatorul, cocoșul șisiguranța sunt cele de la AKM/RPK cu aceleași distanțe între ele! Tragaci, cocoș cu arc de armare și autodeclanșator sunt foarte apropiate mai ales de variantele semiautomate de AKM. Lipsesc și nu se pot monta desigur piese pentru foc automat. Pârghia de siguranță este aproape ca ceade RPK lipsind un bosaj pentru foc automat, la SVD doar partea ambutisată exterioară este asemnănătoare pentru familiaritatea mânuirii. Siguranța selectează cele 2 poziții marcate pe exteriorul cutiei cu S – asigurat (blocând rotirea cocoșului) și F- foc.
O caracteristică utila este închizătorul ce rămâne blocat în spate la consumarea muniției din încărcător.
Capacul cutiei este și el de construcție cunoscută, tot cu 3 nervuri de rigidizare, cu dimensiuni adaptate lungimii mai mari a cutiei. Precum la AK, acesta nu oferă rigiditate suficientă pentru montat optică.
Pe partea stângă a cutiei a fost prins prin nituire suportul cu ghidare a opticii - **șina**. Are o formă particulară diferind de șine ce se montau sporadic pe arme Kalashnikov sovietice – inițial pentru misiuni speciale și mai târziu din ce în ce mai despe AK74 pentru vizoare cu magnificație și “noctovizoare”, devenind standard odata cu AK74M. Șina s-a montat opțional și la PM md 1964 și în prezent pentru piața civilă (de ex. WUM) și diferă de șina UMC p.a. Md.86.
La SVD-63 suportul lunetei era frezat direct din cutia mecanismelor implicând mai mult oțel de așchiat, timp și cost, dar evitând posibilitatea ca șina să capete la un moment dat joc.
Portînchizătorul cu piston și **închizătorul** sunt adaptate prin supradimensionare de la AKM/RPK la fel ca și percutorul și extractorul. Ansamblul **recuperator** cu arc înmagazinează energia necesară revenirii pieselor reculante, alimentării și înzăvorârii și este format din aceleași piese dar supradimensionate, cu doar o excepțe: diferă scheletul articulat suport al arcului.
În toate etapele de la model experimental, prototip și serie 0, s-au putut astfel face *economii majore* în proiectare tehnologică și uzinare preluând cinematica, marcile de oțel din fluxul tehnologic ale pistolului si pustii mitraliera, pastrând aceleași tratamente și acoperiri de suprafață și având mici îndoieli că arma nu va fi *la fel de rezilientă, longevivă și insensibilă la condiții de exploatare extreme precum un AK.*

Comparativ: în stânga carabină semiautomata Sadu WUM, în dreapta PSL: cutii cu mecanisme, portînchizătoare, arcuri recuperatoare etc.
Comparing a semiauto AK made by SADU, on the left, with a PSL: receivers with trigger groups, bolt carriers, springs etc.
colecție P. Baity
A.N.C.A.

AK
PSL

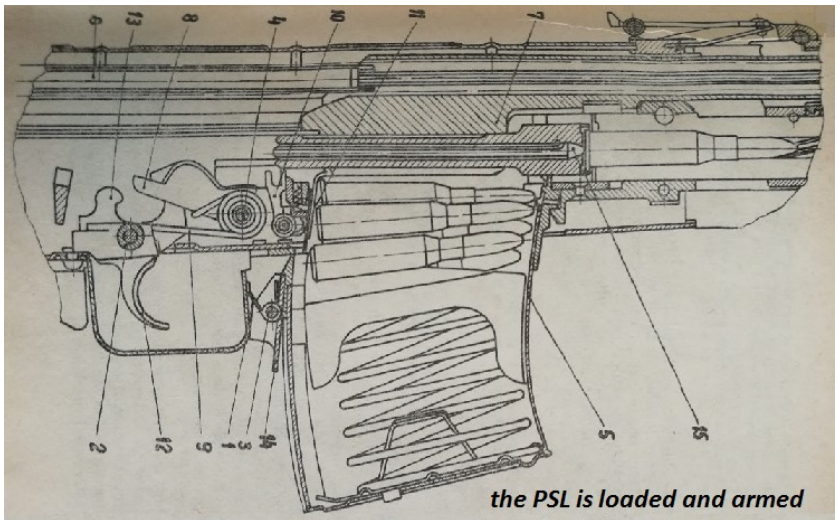

PSL
AK

Țeava are aceeași lungime cu a SVD-ului, păstrează geometria de 4 ghinturi cu înfășurarea pe dreapta și pasul de 320 mm (vezi discuția de mai sus) însădifera lungimea părții ghinuite(cu 18mm mai lungă la PSL). Ghinturile s-au obținut prin frezare cu broșe, țeava a primit cromare dură.
În producția de serie fiecare țeavă se verifica cu calibre pentru geometrie conformă și grosime strat crom și fiecare se încerca la suprapresiune (150%) cu cartușe cu încărcătură de turmentare. După procesele de așchiere, tratamentele termice și încercare (en. proofing) țeava trecea prin control cu particule magnetice. La un număr stabilit de țevi se preleva un exemplar și se secționa pentru a verifica parametrii cromării.
PS. Totuși uzina nu este nici acum omologată C.I.P. pentru certificare și marcarea aferentă, astfel că este nevoită să vândă mai ieftin pe piețele civile pentru ca firmele cumpărătoare să certifice C.I.P. ?! Găsiți mai multe astfel de paradoxuri la finalul articolului...
Camera de gaze ce preia gaze de ardere sub presiune prin canalul înclinat și **tubul de gaze** cu **apărătoarea mâinii** sunt similare constructiv cu cele de AKM/RPK.
Ascunzătorul de flăcări montat la capătul țevii prin înșurubare (fretat asigurat cu știft la producția recentă) diferă de cel de SVD. **Blocul cătării** la PSL diferă având apărătoarea cuiului descoperită din sectoare de cerc precum la AK/RPK însă la partea inferioară nu are locaș pentru capătul vergelei. Vergeaua la PSL ca și la SVD nu se atașa armei, îngreunând-o. Separat de blocul cătării este și umărul/buceaua de prindere a baionetei.
Foaia înălțătorului de pe blocul înălțătorului a fost copiată de la SVD avînd marcaje pâna la 1200m.
Marcajul cel mai de jos,P- ul, a fost preluarea sunetului literei chirilice “п”. În rusă vine de la постоянная = constant. La p.m. md.63 același “p” indică poziția normală a cursorului –poziție pentru luptă echivalentă cu înălțător 3 (300m). La PSL ca și la SVD poziția cursorului P este la fel de sus ca la înălțător 4 (400m).
Linia de miră a ieșit ușor mai lungă decât la SVD.
Soldatul ce nu a mânuit niciodată PSL-ul o găsește atât de familiară -demontându-se precum p.m.-ul Md.63/ AKM și ochind pe cătare-înălțător ca de p.m. .
Patul de PSL cu forma sa scheletică a fost puternic inspirat de SVD, decuparea permitea o bună mânuire din poziție culcată cu mâna puternică apucând precum la mâner pistolet. Proiectanții români au renunțat la obrăzarul demontabil cu pernuță în schimb au prevăzut patul cu o porțiune ridicată. Materialul patului este robustul lemn stratificat sub presiune precum la SVD și p.m..
Un detaliu românesc este talpa de oțel profilată ce ascunde privirii *2 arcuri amortizoare de recul din pat*. Astfel amortizată, talpa patului ușurează efortul trăgătorului. Inelul port-curea spate este prins de pat, inelul față fiind parte din inelul ulucului țevii precum la AKM/RPK.

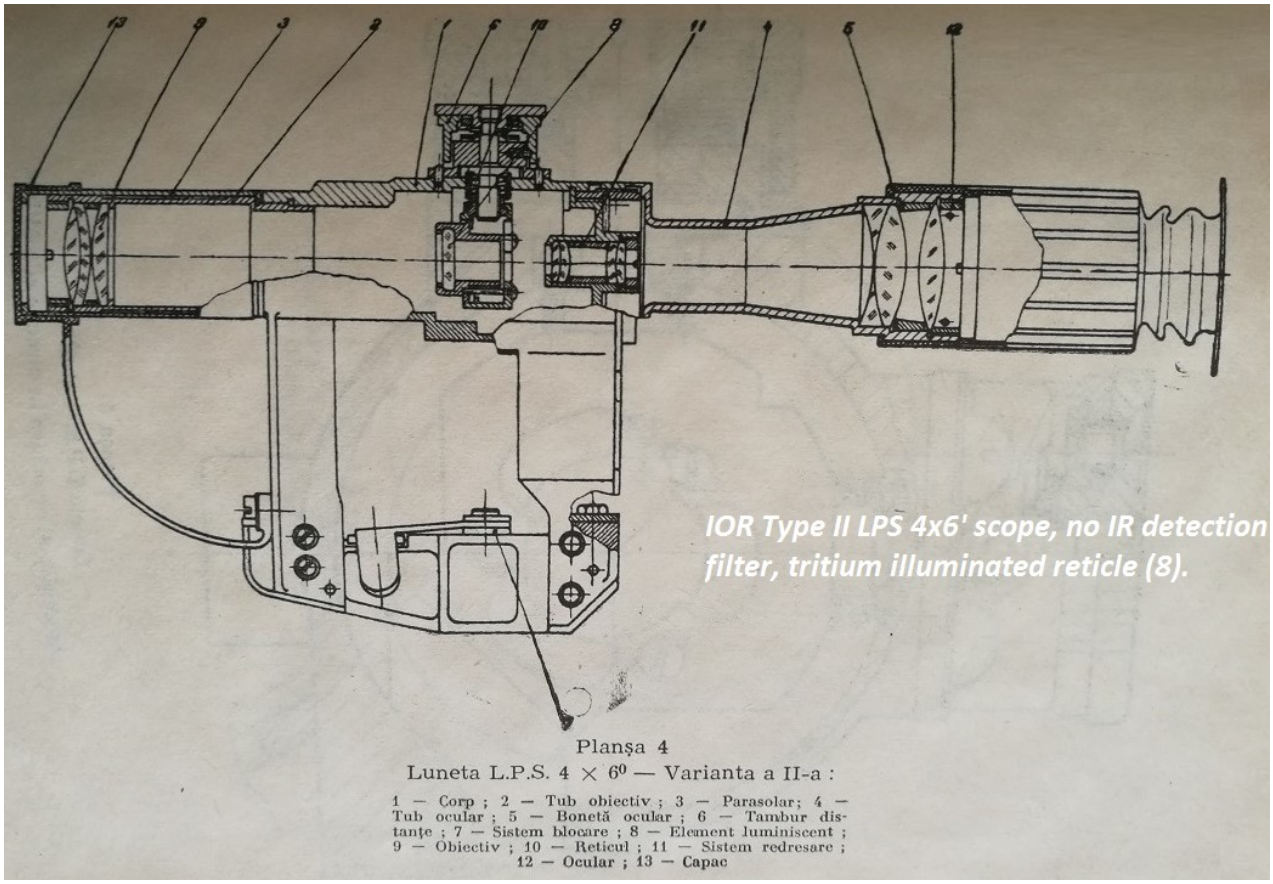
Ulucul are prevăzute pe cele 3 fețe orificii de răcire. Ulucul și apărătoarea mâinii de pe tubul de gaze s-au realizat inițial din lemn stratific protejat cu șelac, în prezent din lemn de fag.

Încărcătorul PSL-ului și cel al SVD-ului au aceiași capacitate de 10 cartușe și configurație cu gheară față și umăr spate pentru montare și asigurare în cutiile mecanismelor ce au la ambele arme zăvor încărcător precum la AK. Pare ciudat că cele 2 încărcătoare nu sunt interschimbabile și asta a nedumerit clienții care au avut în dotare ambele arme, însă putem specula că a fost o cerință către Cugir din partea armatei pentru a împiedica invadatorul de a pune rapid în funcțiune arma capturată și a îi fi mai puțin utilă. S-au gândit la invadatorul sovietic sau satelit sovietic!

Planșa 2. Poziția pieselor și mecanismelor înainte de tragere (pușca este încărcată) :

Luneta realizată la IOR București a fost încă din 1975 fabricată în 2 variante. Prima varianta era o copie exactă a modelului sovietic PSO, a doua era simplificată și ușurată; mai detaliat aici http://www.dragunov.net/optic_lps.html . Se renunța la ecranul selectabil ce dădea capabilitatea de detectare a surselor de iluminare în infraroșu (de la supravegherea noctură activă a inamicului). Unitățile de infanterie inamice oricum treceau la tehnologia dispozitivelor de noapte pasive, IR rămânând apanajul vehiculelor de luptă.

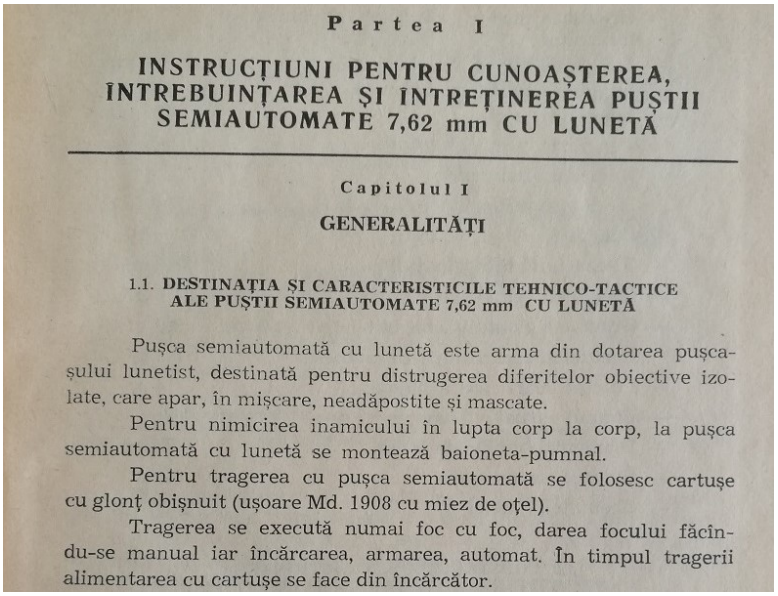
Planșa 4

Luneta L.P.S. 4 × 6⁰ — Varianta a II-a :

1 — Corp ; 2 — Tub obiectiv ; 3 — Parasolar; 4 — Tub ocular ; 5 — Bonetă ocular ; 6 — Tambur distanțe ; 7 — Sistem blocare ; 8 — Element luminiscent ; 9 — Obiectiv ; 10 — Reticul ; 11 — Sistem redresare ; 12 — Ocular ; 13 — Capac

Prima variantă păstra iluminarea reticulului cu baterie, varianta a doua mult mai supla soluție de a monta un reticul cu tub “beta-light”, așa cum manualul PSL denumește tritiul cu radiație beta.
Pentru o mai bună observare în condiții de ceață, lunetei i se monta la obiectiv un filtru portocaliu. Reticulul lunetei permite estimarea distanțelor având imprimată, alături de mira etalonată, o scară telemetrică cu un etalon de 1,7m. Calitatea variantei românești PSO a făcut ca ea să fie exportată în țările Tratatului de la Varșovia. Inclusiv URSS a cumpărat-o pentru SVD-63 suplimentând lunetele PSO /POSP de la fabrici din Minsk și Novosibirsk.

Prototipula fost încercat la funcționare cu succes, etapa prototipării fiind încheiată. A urmat realizarea unei serii “0” ce a trecut prin probe de durabilitate în poligon, constatându-se de către comisia militară că cerințele din caietul de sarcini au fost îndeplinite, s-a încheiat omologarea armei model 1974. S-au stabilit fluxul tehnologic și documentația de fabricație cu SDV-istica aferentă. De producția în serie mare a armei s-a ocupat secția B a fabricii, care va derula și fabricația pistolului Md.74 și AG-40. Livrările către armată încep în 1975 atunci când ajunge broșura “Instrucțiuni pentru Cunoașterea, Întrebuințarea și Întreținerea Pușii Semiautomate 7,62mm cu Lunetă” editată în 1975 de Comandamentul Artileriei. Broșura în general compilează manualul din 1971 al SVD-ului și manualul p.m. md.63. Toate valorile din tabele: corecții, împrăștiere, tabele de tragere, ordonate traiectorii din manualul PSL sunt identice cu cele din manualul SVD ceea cear fi imposibil. Este evident o copiere sumară din partea UMC a unor valori ce ar fi costat prea multe resurse și timp pentru a fi măsurate / calculate.

Partea I

INSTRUCȚIUNI PENTRU CUNOAȘTEREA, ÎNTREBUINȚAREA ȘI ÎNTREȚINEREA PUȘTII SEMIAUTOMATE 7,62 mm CU LUNETĂ

Capitolul I

GENERALITĂȚI

1.1. DESTINAȚIA ȘI CARACTERISTICILE TEHNICO-TACTICE ALE PUȘTII SEMIAUTOMATE 7,62 mm CU LUNETĂ

Pușca semiautomată cu lunetă este arma din dotarea pușcașului lunetist, destinată pentru distrugerea diferitelor obiective izolate, care apar, în mișcare, neadăpostite și mascate.

Pentru nimicirea inamicului în lupta corp la corp, la pușca semiautomată cu lunetă se montează baioneta-pumnal.

Pentru tragerea cu pușca semiautomată se folosesc cartușe cu glonț obișnuit (ușoare Md. 1908 cu miez de oțel).

Tragerea se execută numai foc cu foc, darea focului făcîndu-se manual iar încărcarea, armarea, automat. În timpul tragerii alimentarea cu cartușe se face din încărcător.

Caracteristici tehnice

denumire oficială: Pușca Semiautomată 7,62mm cu Lunetă, UMC PSL md.74
denumiri comerciale: PSL/PsaL, PSL-54/51, Romak III, FPK, SSG-97
calibru: 7,62mm
principiu de funcționare: tragere semiautomată prin încărcare automată folosind împrumut de gaze și piston al închizătorului cu cursa lungă
muniție: -7,62x54R Md.1908 cu glonț spițer tip LPS cu miez de oțel, glonțul ușor 9,6 g (148 grains) fabricat la U.M. Sadu (cod 22), 3,1 g pulbere piroxilină granulară de la Nitramonia Făgăraș, capsă tip Berdan.

Broșura recomandă folosirea cartușului cu glonț ușor dar enumeră și cartușul Md.1930 cu glonț greu, glonțul trasor, cel perforant-trasor și perforant-incendiar.
- 7,62x51 NATO (+308 Win) pentru o versiune recentănumită PSL-51
lungime: fără baioneta 1150mm, cu baionetă 1300 mm
țeavă: lungime 620mm, lungime parte ghintuită 565mm, 4 ghinturi cu pas de 320 mm cu înfășurare pe dreapta, viteza glonțului la gura țevii 830m/s
masă: cu lunetă, încărcătorul gol și fără baionetă 4,9 kg; fara toate 4,05kg
înălțător cu reglaj până la 1200m, *distanța eficace* de tragere 800m,
distanța maximă de tragere cu lunetă 1300m
cadența practică 8-10 lovituri/min, teoretica 30 lovituri/min
încărcător detașabil capacitate de 10 cartușe dispuse zig-zag
din *completul PSL* fac parte:
-baioneta standard AKM tip 2, greutatea cuțitului 260g, cu teacă 450 g
- accesoriile: vergeaua din 2 (recent 3) segmente înșurubate; penarul cu perie, capul-cîlți, șurubelniță, dorn și bulon de montaj; alezorul (pentru canalul camerei de gaze); bidonașul cu 2 compartimente ulei / solvent.
- luneta L.P.S. 4x6° grosisment - 4 x ; câmp vizual - 6° ; masă– 540 -580 g , cu husa ei de protecție și filtru de lumină

cutie cu 880 bucăți cartușe 7,62LPS md.1908 SADU, în 2 conserve etanșe, ambalate câte 20 / wood crate with 880 7.62LPS md.1908 cartridges, made by Sadu, in 2 tin cans, 20 a paper pack

portocaliu (varianta L.P.S. Tip1 avea în plus dispozitiv de iluminat pe timp de noapte, baterii, bec)
- curea din piele vacă vopsită roșcat sau din nailon, sunt aceleași ca la p.m. md.63 și p.a.md.86
- dispozitiv pentru extras tuburi rupte și o cheie păstrate într-o gentuță din vinilin roșcat
- cartea puștii și broșura de instrucțiuni
- geantă port-încărcător cu 4 locașuri de încărcător și unul de lunetă, din pânză groasă verde, copie a celei de SVD-63

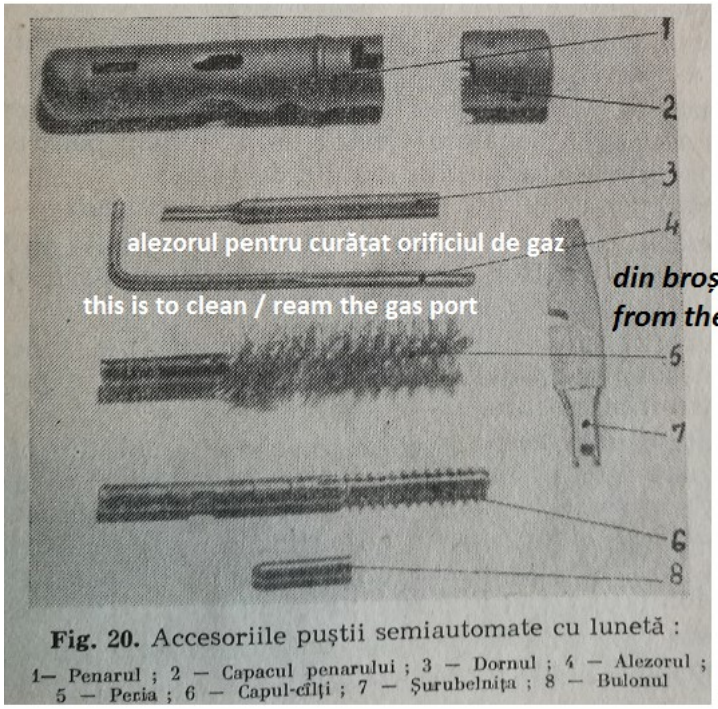

Fig. 20. Accesoriile puștii semiautomate cu lunetă :
1— Penarul ; 2 — Capacul penarului ; 3 — Dornul ; 4 — Alezorul ; 5 — Perie ; 6 — Capul-cîlți ; 7 — Șurubelnița ; 8 — Bulonul

din broșura PSL
from the PSL brochure

Fig. 20 b, Fig. 20 c. Geanta pentru încărcătoare.

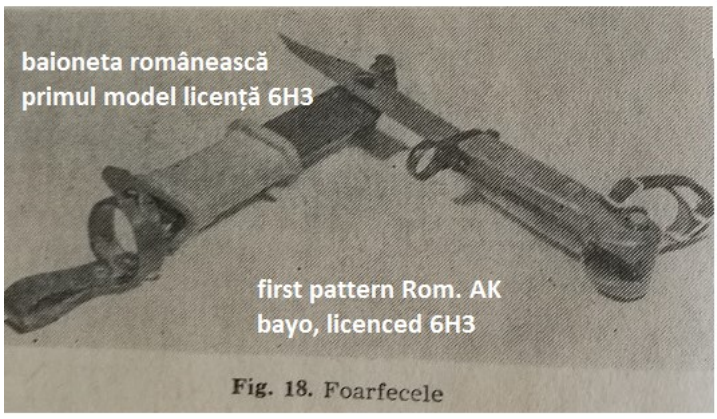

Fig. 18. Foarfecele

Fig. 30. Montarea lunetei la pușcă

PSL în producție de serie și în dotare

La unitățile militare încep să ajungă în 1975 calibrele de control PSL pentru uzul armurierilor.
Țintașii lunetiști se aleg dintre cei care au rezultate mai bune la tragere cu p.m.-ul dar toți militariiîn termendin pluton studiază arma la sedințele de cunoaștere armament. În poligon la ședințele de tragere, lunetistul avea exercițiile proprii.
Se stabilește obiectivul ambițios de a dota fiecare grupă din pluton cu câte o PSL!
Un exemplu standard de organizare aplutonul mecanizat de infanterie sau vânători de munte din armata R.S.R. : plutonul era format din 3 grupe, fiecare grupă avea 8 soldați: 5 "pistolari" cu p.m. md.63/65 printre care și comandantul grupei (de obicei sergent), pușcaș mitralior cu P.M. Md.64, aruncător grenade antitanc (A.G.-7) și lunetist cu PSL. Pe lângă aceștia erau mecanicii-conductori și trăgătorii din turelă la T.A.B.-uri, M.L.I.-uri sau M.L.V.M ce îmbarcau grupele și pentru sprijinul grupelor, 2 echipe cu câte o mitralieră Md.66.

Obligațiile trăgătorului cu pușcă semiautomată cu lunetă: *„să observe în permanență câmpul de luptă, să descopere și să determine cu precizie distanța până la obiective; să nimicească, la ordinul comandantului sau din proprie inițiativă, obiectivele descoperite (comandanți de subunități, agenți de legătură, observatori, servanți la mijloacele de foc) de la bătaia maximă eficace a armamentului și să raporteze despre îndeplinirea misiunii."* Regulament de luptă

a squad disembarking their APV, the Romanian TAB-71, PSL guy exits top hatch
grupa debarcă din TAB-ul lor md.71, PSL-istul iese prin trapa de sus

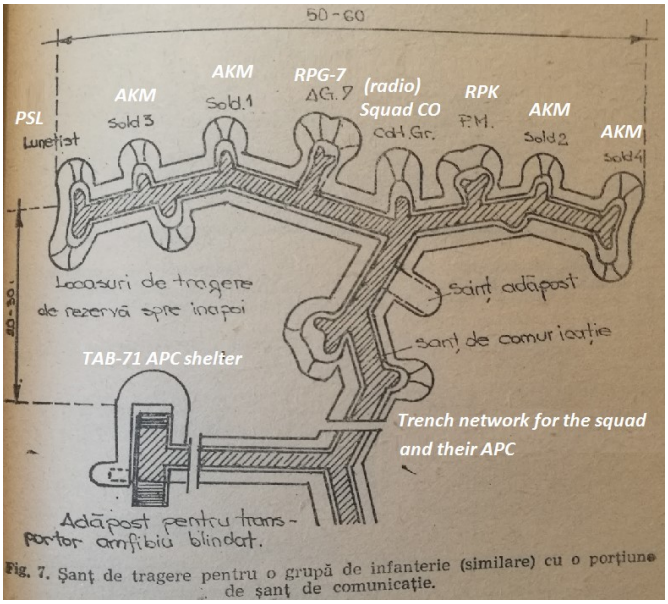
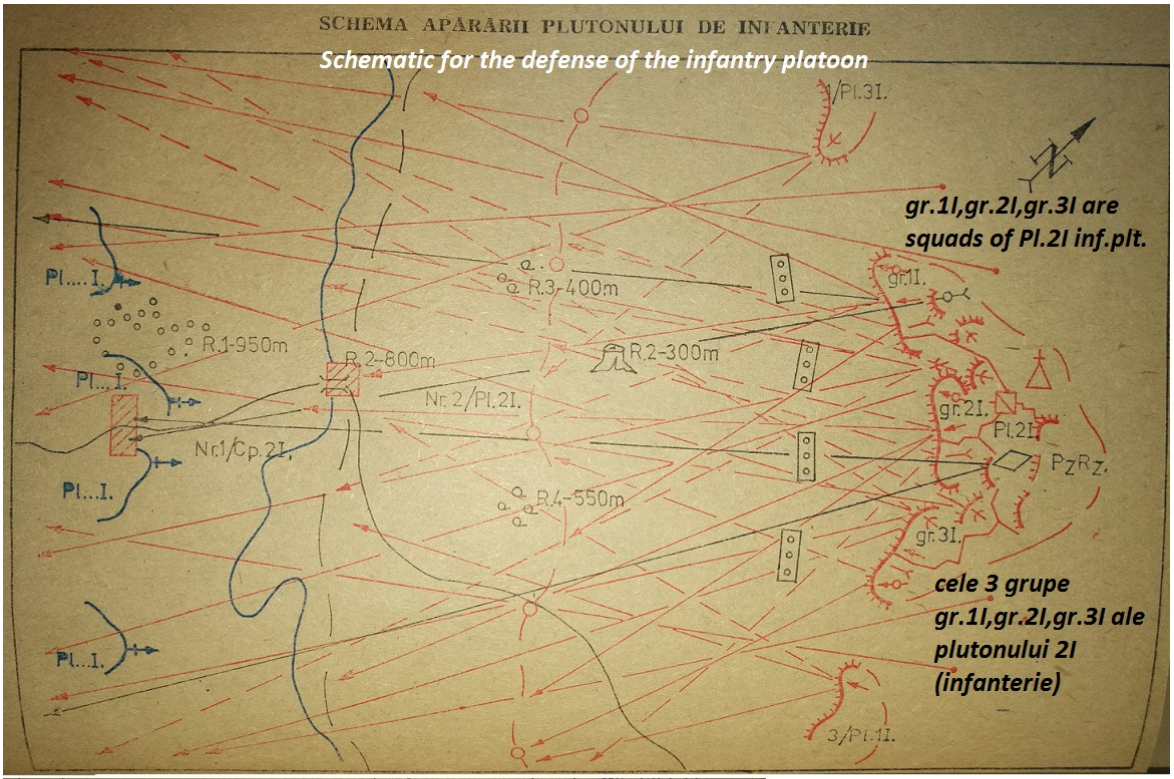
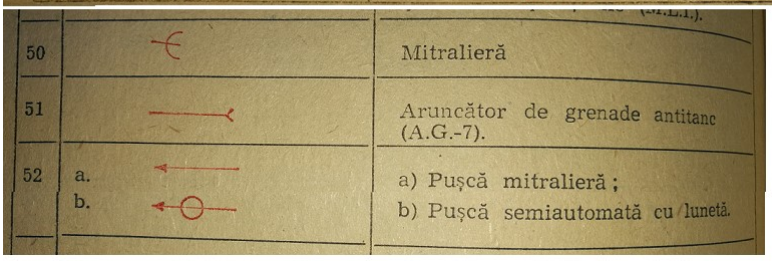

Fig. 7. Șanț de tragere pentru o grupă de infanterie (similare) cu o porțiune de șanț de comunicație.

A.N.4

50		Mitralieră
51		Aruncător de grenade antitanc (A.G.-7).
52	a.	a) Pușcă mitralieră;
	b.	b) Pușcă semiautomată cu lunetă.

the PKM platoon/company MG

the RPG-7

the RPK
the PSL
source: A.N.-4 Rule Book

Desigur că, precum în URSS, nu toate unitățile erau încadrate complet cu militari ci în procente variind de la 100% (puține) până la 50%(majoritatea) fiind însă gata să absoarbă personal venit prin mobilizare generală. În acest sens exista suficient armament și echipament individual în stocul de mobilizare.

Pentru cercetare-diversiune, pichetele de grăniceri și pentru forțe speciale ale armatei distribuirea armamentului a diferit și au fost și în RSR subunități cu densități mai mari de lunetiști cu PSL ce se pregăteau împreună pentru misiuni.
În "lupta întregului popor" exersată în cadrul marilor aplicații militare participau și trupe de la Ministerul de Interne, o bună parte dintre ele fiind trupe de securitate dotate la standardul infanteriei mecanizate inclusiv cu PSL. Arma cu lunetă a dotat și trupe de miliție din formațiuni județene de intervenție dar și USLA având probabil destinații și organizări proprii flexibile.
Gărzile Patriotice formate prin decret în septembrie 1968, ca măsură de suplimentare a apărării, au fost o altă dimensiune importantă în doctrina de apărare și se subordonau partidului communist dar primeau armament de la MApN. *Sute de mii de civili*, de vârstă mijlocie, se antrenau periodic cu armament individual de linie a doua din rezervele armatei. Bogata panoplie a Gărzilor este un subiect interesant pentru colecționarii de arme. Treptat formațiuni de luptători din Gărzile Patriotice au primit și armament modern, un AKM semiautomat propriu, armament reactiv AG-7 dar și PSL!

1983, mountin specialised Patriotic Guards march, some PPSh41s and a forest of PSLs!
1983, defilarea Gărzilor Patriotice de munte , câteva PPSh41 și o pădure de PSL-uri!

Dacă punem laolaltă toate de mai sus înțelegem că **PSL a intrat în uz în RSR în număr foarte mare** (nu vom afla cifra), la toate nivelurile, procentual probabil mai mult decât SVD-63 în URSS și cu atât mai mult în alte state satelit.

Toate acestea s-au realizat datorită unei volum mare de fabricație la UMC. Maximul atins în producție a fost de 3000-3500 PSL / lună. După încercarea fiecărei țevi, arma asamblată se verifica la funcționare apoi se regla și verifica la precizie cu aparatele mecanice de ochire în poligonul subteran de 100 m al uzinei. În uzină se recepționau lunete IOR LPS care apoi se reglau pe armă. O comisie militară efectua o recepție finală a lotului PSL+LPS . La fiecare semestru comisia militara selecta un număr de exemplare ca eșantion pentru tragere de rezistență și totodată, în poligon deschis, tragere la distanțe mai mari. Tragerea de rezistență se derula în condiții stabilite (nr. de cartușe, timp de racire etc.) verificând că exemplarele alese păstrau calitatea acceptată la omologarea din 1974.

PSL-ul românesc la export

Până la începutul anilor '80, RSR a ajuns nr. 9 în exportul global de armament. Armamentul produs în mari uzine urmărea politica externă a lui Nicolae Ceaușescu, uneori în direcțiile de interes ale URSS dar alteori ajungea acolo unde RSR își asuma un rol independent de actor internațional mediator și sprijinitor al țărilor în curs de dezvoltare. În nave cargou ale Marinei Comerciale Române, PSL-ul md.74 a ajuns exportat pe toate continentele, în special în Orientul Mijlociu și în Africa și a servit în numeroasele conflicte regionale ale Războiului Rece. Uneori cargoboturile

se opreau în porturile ambelor părți beligerante. Astfel PSL a fost folosită și de Etiopia și de Somalia în război; și de Eritrea contra Etiopiei; și de Iran și de Irak. În America de Sud, în Nicaragua a dotat alături de p.m. Md.63 și sandiniștii sprijiniți de URSS dar și Contra dotată de CIA. Arma a fost exportată în număr mare în Siria și Libia. Multe destinații ale armei vor rămâne necunoscute până ce se descoperă poze cu PSL în dotarea vreunei anume armate. Realizarea PSL-ului cel mai probabil a inspirat și impulsionat vecinul iugoslav pentru proiectarea puștii semiautomate cu lunetă Zastava M76încartuș 7,92 Mauser. Cu această ocazie afirm că *mitul colaborării româno-iugoslave* la nivelul fabricilor Cugir și Zastava la proiectarea PSL/M76 este nefondat. La începutul deceniului 8, RSR avea un avans de experiență în fabricarea armelor din familia AK. Soluția iugoslavă, omologată 2 ani mai târziu, a fost similară (pe baza RPK ului indigen M72) însă având cutia mecanismelor frezată și alte amănunte distincte, uneori mai apropiate de SVD-63. Împreună, PSL și M76 au concurat pe piețe externe.
PSL a inspirat (mai mult decât M76) pușca nord-coreană Model 1978 ce are o cutie a mecanismelor ambutisată și olunetă model 78 replică de LPS Tip2.

luptător Contras cu PSL antrenat de CIA în Nicaragua , mai 1987

A sniper from Regional Command San Jacinto, upon completion of May 1987 training by a U.S. CIA team on Swan Island in the Caribbean. The rifle is a Czech version of a Soviet 7.62mm Dragunov (SVD) with a 4x scope. Author's collection.

În Irakul lui Saddam Hussein, sub inspirația PSL și M76, s-a fabricat o pușcă semiautomată cu lunetă proprie numită Tabuk însă în 7,62x39. Pe lângă multe SVD-63 importate, irakienii au realizat o replică sub numele Al-Qadisiyah/Al Kadesiah, 7.62×54R însă având cutia mecanismelor ambutisată.
Nicolae Ceaușescu a avut în colecția sa de arme 3 PSL-uri: seria C 1815 fabricată în 1974 cu lunetă LPS, seria PVL 2002 și seria N-9114 cu lunetă. Acestea 2 din urmă sunt arme P.V.L. Md. 1982 (pușca de vânătoare cu lunetă), una dintre ele se află expusă la Muzeul Militar Național la expoziția de arme și se menționează că este cadou din partea colectivului U.M. Cugir.

N.Ceaușescu, P.V.L. Md.1982, 7,62mm

După 1989, PSL în armata română, perspectivele armei semiautomate cu lunetă

Revoluția Română este un moment dureros în istoria recentă a României pentru numeroasele victime apărute in special după arestarea dictatorului, pentru mușamalizarea diversiunii care a legitimat noul regim și tergiversarea judecării. PSL-ul apare în multe poze în stradă în mâinile militarilor dar și ale civililor cu stagiu militar efectuat. Nu vom vedea poze cu PSL-urile folosite de forțe speciale fie ele de la Securitate sau de la Direcția de Informații a Armatei dar rezultatele tragerilor au îndoliat familii.

După căderea regimului dictatorial, exporturile de armament românești au scăzut substanțial, însă PSL cu luneta LPS au continuat să fie vândute ex. către azeri si pakistanezi. Mai recent armele răsar în Afganistan și Irak pe căile încâlcite ale comerțului modern de armament sub patronajul aliatului și nu din cargouri Navrom.

PSL-ul se află și în dotarea armatei Republicii Moldova, primele exemplare ajungând ajutor din România în vremea conflictului de pe Nistru, suplimentând SVD-urile. Lunetiștii Basarabiei sunt alocați precum urmează, după modelul Bucureștiului.

În armata română actuală, conform regulamentului ce are in bibligrafie manuale nord-americane, la nivelul grupei de infanterie și a plutonului nu mai există lunetist cu PSL.

Depinzând de misiune compania poate sprijini plutonul cu grupa de lunetisti. Dar în conflictele recente în care au luptat US Army sau US Marines, în afară de corpul lunetistilor, au existat divizii ce aveau în cadrul fiecărei grupe un "designatedmarksman", țintaș desemnat, echipat cu armă semiautomată cu luneta - de obicei venerabila M21/M25. Stocul românesc de PSL-uri, ce probabil continuă sa fie uriaș (în ciuda exporturilor din stoc prin Romtehnica), ar putea asigura reapariția lunetistului la nivelul grupei sub forma unui țintaș desemnat pentru efectivele mult diminuate ale armatei actuale profesionale. Pe langă țintașul grupei, arme cu lunetă folosește formațiunea specializată de lunetiști.

PSL rămâne preponderentă în dotare și în 2021 fiind suplimentată de puține arme de import, sau de căpătat. Neuniformitatea noilor modele cu specificații și calibre diferite arată o neglijență în acest sens de la eșaloanele superioare. Produse Cugir proprii precum carabina cu repetitie PL 7,62mm cu lunetă sau licența Cugir Gepard GM6, ar fi putut suplini lipsurile armei cu precizie sporită (0,5-1 MOA) respectiv armei antimaterial, însă nu au fost comandate de armată.

Experiența vecinilor se cere studiată. Pe măsură ce conflictul din Ucraina- Donbas s-a împotmolit într-un război de poziții, a crescut foarte mult rolul lunetistului. Cele mai numeroase, SVD-urile, au fost pe partea ucraineana cele vechisovietice pe când "omuleții verzi" au adus SVD-uri cu țevi noi, pas ghinturi 320, noul cartuș sniper 7Np14 și lunete tip PSO 6x, 8x42, bipod.
https://www.lrt.lt/en/news-in-english/19/1151792/ukrainian-snipers-outgunned-by-russia-report
Recente noi arme ucrainiene semiautomate de calibru mic .308 derivate din AR-10, similare M110 sau de calibru mare cu repetiție au echilibrat balanța în fața unor tipuri mai noi rusești sau de import. Însă suplețea, robustețea și masa foarte mică păstrează SVD-ul pe linia frontului chiar purtată de observator și secondând pușca de calibru mare cu repetiție. Astfel SVD păzește de amenințări multiple sau dinamice până în 800m.
Despre avantajele tactice ale lunetistelor semiautomate în fața celor foarte precise cu repetiție, dl. David Fortier dezvoltă pe larg și cu experiență aici:
https://www.shootingtimes.com/editorial/longgun_reviews_st_semiautosniper_200901/100147
Prin urmare și armata română s-ar putea servi în viitor de PSL, mai ales dacă U.M.Sadu ar pune în fabricație cartușe sniper 7,62x54R, care ar avea și cerere internațională.
Marele Stat Major cunoaște desigur ca lunetele LPS Tip 2 nu mai au reticulul radio-luminat după atâta vreme, s-a epuizat, desenul filigran al mirei fiind inutil spre înserare sau pe fond întunecat (pădure deasă). Cunoaște și adresa uzinei IOR care poate înlocui reticulul, poate furniza lunete noi LPS Tip1 sau poate dezvolta rapid lunete 6x,8x.

PSL +IOR made night vision Ro. Army
PSL cu vizor nocturn IOR

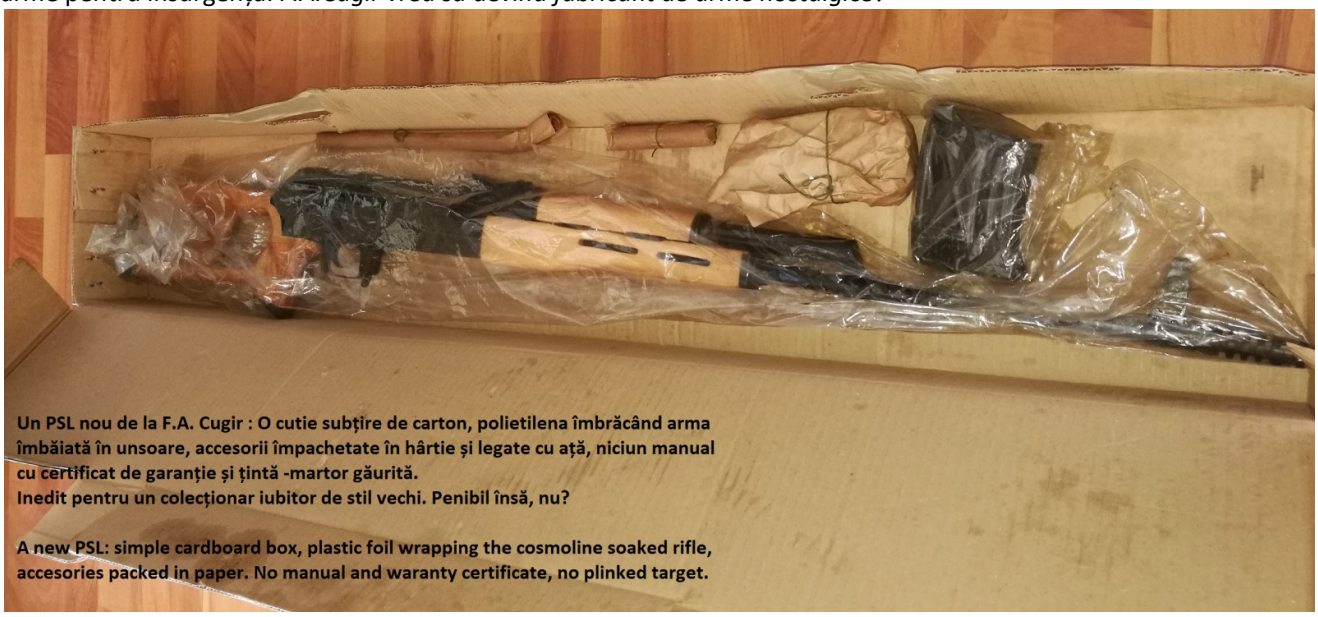

Vânător de munte
Ro. mountain hunter
foto MApN

Foto: căpitan Marius Mihai
Ro. army, Irak

PSL este astăzi o armă binecunoscută și căutată de civili, prezentă sub câteva denumiri comerciale în SUA și în Vestul Europei. Nu am insistat pe partea de funcționare a armei sau caracteristici tehnice și rezultate la tragere întrucât există destul material virtual. Pe scurt, in general țintași pasionați obțin grupaje rezonabile de 1,5 MOA cu muniție standard-bună și către 1 MOA cu unele ajustări, muniție reîncărcată și timp petrecut în poligon (ex. https://www.gunboards.com/threads/romanian-psl-accuracy.91049/). Precum SVD, PSL-ul se încălzește repede la volum mare de tragere, scăzând precizia.Arma a beneficiat de pe urma faimei puștii SVD-63 Dragunov, armă ce este greu și scump de obținut de către pasionați nordamericani chiar și în forma clonei chinezești Norinco NDM-86 sau semicivilei SVD Tigr.

Peroraţia mea acuzatoare şi obraznică despre deturnare, neglijenţă, politizare ş.a. peste care puteţi sări

Arma românească din 1974 a fost un succes tehnic şi Rusia vinde internaţional puşti de sport Vepr şi Saiga similare. PSL şi luneta sa sunt aproape neschimbate din 1974 (detalii minore neesenţiale) pe când SVD-ul a trecut prin mai multe renovări estetice şi mici îmbunătăţiri tehnice.
Urmăreşti media concernului Kalashnikov, vezi prin internet cum inventează, constaţi curăţenia şi ergonomia secţiei noi de fabricaţie, cum se promovează prin tir sportiv şi prezentări în limba engleză. Vezi în magazinele de arme elegantul catalog de produse Zastava sârbesc, descoperi site-ul Arsenal Bulgaria şi te intrebi *cum este posibil ca fabricantul unor produse atât de bine vândute precum semiautomatele româneşti "WASR" şi PSL să nu meargă mai departe cu modele renovate şi să nu se manifeste deloc pe internet*?!
Nu sunt urâte clasicele şi anacronicele noastre exporturi, dar cu noul lemn blond nici clasicul nu mai este ce a fost, preferăm vechiul şi robustul lemn stratificat. Oricum armatele lumii nu au nevoie de arme de colecţie, sau cel mult arme pentru insurgenţă. *F.A.Cugir vrea să devină fabricant de arme nostalgice?*

Un PSL nou de la F.A. Cugir : O cutie subţire de carton, polietilena îmbrăcând arma îmbăiată în unsoare, accesorii împachetate în hârtie şi legate cu aţă, niciun manual cu certificat de garanţie şi ţintă -martor găurită.
Inedit pentru un colecţionar iubitor de stil vechi. Penibil însă, nu?

A new PSL: simple cardboard box, plastic foil wrapping the cosmoline soaked rifle, accesories packed in paper. No manual and waranty certificate, no plinked target.

Asta doreşte *Marele Stat Major prin Direcţia Armamente*, ca o uzină dedicată în special armamentului românesc de infanterie să nu îi poată furniza arme moderne, multe, ieftine şi bune în orice situaţie gravă? Uriaşele fonduri alocate importurilor unor armamente sofisticate, pe care le cheltuie, nu doreşte să fie echilibrate prin politica offset dirijând know-how, angajări şi contracte export către această uzină? Este mai mulţumit Marele Stat Major când se vor asambla într-un depozit kituri de arme străine decât dacă se forjează rotativ la rece oţelul ţevii la Cugir?
Enumăr ce cred ca îi lipseşte unei arme F.A. Cugir, în general, în sec. XXI : polimer, noi acoperiri de suprafaţă anticorozive, şine tactice, curele moderne, paturi reglabile, cercetare-dezvoltare, împrumut idei, îmbunătăţire prin competiţie la tir sportiv şi cititorul poate are şi alte idei mai bune.
Pentru acestea trebuie să ne adresăm Romarm sau Ministerului Economiei?! - structuri fără viziune care conduc spre disponibilizare acest potenţial uriaş, un complex industrial în care s-au investit destine şi finanţe aproape 100 de ani şi s-au văzut foloase pe front şi în bugetul ţării. Unde este procentul din vanzările "WASR"-lor alocat îmbunătăţirii continue?
Poate este nevoie la PSL de un selectorde debit gaz precum la tubul ZastaveiM76/M91 sau SVD-63 (ceva simplu) pentru potrivit cu cartuşe cu gloanţele civile grele saupentru perforant-incendiare?! Am întrebat recent prin mail fabrica dacă pentru arma scumpă pe care am cumpărat-o este recomandabil un cartus cu unele caracteristici tehnice, fiind mai lesne de cumpărat, niciun răspuns. Cer iertare, am scris cândera campanie electorală, văd că şi sindicate protestează pentru condiţiile mizere din uzină sau fac şi ele pressing, o fi acum mai mult partid în uzină decât în vremea partidului unic?! De ce am întrebat: internetul arată fără echivoc ce au păţit unii posesori; reculul închizătorului de la gloanţele grele încet şi sigur macină sau retează coada de cutia mecanismelor!

Fabrica de Arme Cugir este una din cele 2 fabrici în care s-a împărțit UMC. Poartă PSL-ul pe siglă

UMC split in 2, one of them, Fabrica de Arme Cugir produces the PSL and shows it on its logo.

Dragă Romarm / F.A.Cugir, din puținul excedent financiar, alocă o investiție pentru o mini-linie de fabricație pentru PSL md.1974 "M"-modernizat care se va vinde bine în lumea întreagă, cu suficient profit de la civili și armate mai puțin pretențioase. Daca e bun, si de ce sa nu fie, și înveți să-ți vinzi marfa, poate interesează și armatele serioase, cum ne-am dori să fie și cea română. Pune-i mini-secției numele "Sterca", pentru creativul maistru și pentru colegii săi cugireni pe care i-ai lăsat uitați.

Informația suplimentară din introducere și istoria multă sper să intereseze cititorul străin, pasionat de PSL-ul său. În ceea ce ne privește, dedic articolul tuturor care au dor de vechea expresie „de concepție și fabricație românească", chiar si dacă era parțial adevărată.

Bibliografie:

- Instrucţiuni pentru cunoaşterea, întrebuinţarea şi întreţinerea Puştii Semiautomate 7,62 mm cu Lunetă, Comandamentul Artileriei Forțelor Armate 1971
- Instrucţiuni pentru cunoaşterea, întrebuinţarea şi întreţinerea Puştii Semiautomate 7,62 mm cu Lunetă, Comandamentul Artileriei 1975
- 7,62 mmsnayperskaya vintovka obr. 1891/30 god, GRAU , Moscova 1944
- Regulamentul provizoriu asupra instrucției tehnice a infanteriei, vol. I, ed.Bucovina 1940
- Regulamentul de luptă al infanteriei și vânătorilor de munte A.N.4, MA.N. 1989
- Manualul pentru luptă al plutonului de infanterie, S.M.Forțe Terestre 2012
- Iscustsvo snaypera, A.A.Potapov, ed. Fair Press, Fed. Rusă 2005
- Istoriya savetscogă strelcovogă arujia i patronov, D.N. Bolotin, ed. Poligon, Sankt Petersburg 1995
- Report: Russian Snipers In the Mountains and Cities of Chechnya, L.W.Grau/C.Q.Cutshaw, Foreign Military Studies Office,2002
- (10) Istoria Tehnicii şi a Industriei Româneşti, vol. I, Ed. Academiei Române, București 2019
- userul Collimatrix, forumul sturgeonshouse despre problema cutiei mecanismelor ambutisată PSL
- http://sniper-weapon.ru/boepripasy/147-7-62-mm-snajperskij-vintovochnyj-patron-7n1-i-7n14
- youtube prezentările lui Mel64D, Max Popenker, Ian McCollum și David Fortier despre SVD/PSL
- www.gunsandammo.com/editorial/psl-76254r-a-soviet-snipers-view-of-the-famed-romanian-rifle
- https://oruzjeonline.com/2018/08/20/snajperska-puska-762x54-mmr-m1991/ Zastava M76
- http://www.dragunov.net/psl_tiger.html, rumaniamilitary.ro, wikipedia.org, imagini MAN/MapN

-Mulțumesc ing. armurier Marcu Damian pentru plăcerea de a-l asculta istorisind despre UMC.